

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของหมอนวดแผนไทยในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยในสถานพยาบาล จังหวัดพิษณุโลก คณะผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษา ถึงบทบาทของหมอนวดแผนไทยที่เป็นจริงในปัจจุบัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการศึกษาเชิงคุณภาพ คณะผู้ศึกษาจึงใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากประชากรซึ่งเป็นหมอนวดแผนไทยที่ผ่านการอบรมหลักสูตรนวดแผนไทย (หลักสูตร 300 ชั่วโมง) จากสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุข และมีชื่อในทะเบียนแพทย์พื้นบ้านของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และปฏิบัติงานอยู่ในสถานพยาบาลจังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน (จากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ปี พ.ศ. 2546)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview Guideline) สัมภาษณ์ ข้อมูลของหมอนวดแผนไทย เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค บำบัดรักษา การฟื้นฟู ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหมอนวด

ทั้งนี้เมื่อได้จัดทำร่างแนวคำถามเรียบร้อยแล้ว คณะผู้ศึกษาได้จัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องก่อนนำไปใช้จริง ประกอบด้วย

1. ศ.นพ.ดร.ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. รศ. พรรณยุพา นพวัถ รอดคนบตีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3. ผศ. ดร. ประจักษ์ สายแสง อาจารย์ประจำสาขาวิชาคหิขนิวิทยา ภาควิชา
ภาษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2.2 เทปบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง เพื่อบรรยายละเอียดข้อมูลการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากรหมอนวดแผนไทยที่
ผ่านการอบรมหลักสูตรหมอนวดแผนไทย (หลักสูตร 300 ชั่วโมง) จากสถาบันการแพทย์แผนไทย
กระทรวงสาธารณสุข ที่มีชื่อในทะเบียนแพทย์พื้นบ้านของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
และปฏิบัติงานอยู่ในสถานพยาบาลจังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้วิธีการในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การศึกษาจากเอกสารที่มีการบันทึกไว้ หรือที่มีการศึกษาไว้ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งได้ทำการค้นคว้าเอกสารจากหน่วยงาน หนังสือ งานวิจัย บทความในวารสาร รายงาน
ของหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของการ
หมอนวดแผนไทย ทฤษฎีเกี่ยวกับการหมอนวดแผนไทย การผสมผสานการหมอนวดแผนไทยมาใช้ในการบริการ
สาธารณสุข โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

3.1.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

3.1.2 อินเทอร์เน็ต

3.1.3 ห้องสมุดโรงพยาบาลวัดโบสถ์ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

3.1.4 ห้องสมุดโรงพยาบาลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

3.1.5 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก

3.1.6 ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชน ภาคเหนือ จังหวัด

นครสวรรค์

3.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ คณะผู้ศึกษาใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
เชิงลึก (Indepth Interview) กลุ่มหมอนวดแผนไทยจำนวน 10 คน โดย

3.2.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร ไปยังสถานพยาบาล ในจังหวัดพิษณุโลก ที่มีกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ เพื่อขอความร่วมมือ
เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการติดต่อทางโทรศัพท์
โดยตรงกับกลุ่มตัวอย่างในการนัดวันเวลาในการที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล

3.2.3 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยที่คณะผู้ทำการศึกษาจะใช้แนว สัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์และกรอกข้อมูลเอง ทำการสนทนากลุ่มพร้อมทั้งบันทึกข้อมูลที่ได้ลง ในแถบบันทึกเสียง โดยดำเนินการในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2547–เดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 รวมระยะเวลาในการดำเนินการรวบรวมเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษาดำเนินการดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และข้อมูลที่บันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงมาถอดความ ด้วยวิธีการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา

4.2 นำข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และเก็บข้อมูลเสริม ให้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์

4.3 นำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบแล้วและเก็บข้อมูลเสริมแล้วทั้งหมด มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของหมอนวดแผนไทยในการดูแลสุขภาพผู้ป่วย ทางด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค บำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพ

4.4 ขึ้นรายงานผลการศึกษาค้นคว้า คณะผู้ศึกษาเสนอรายงานผลการศึกษาค้น คว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์